Ч. 207 Пятниця 13 (25) вересня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно „ „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно „ „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Дальші вісти про відносини Анґлії і Росиї до Туреччини.

Президент угорского кабінету заявив оногди в угорскій палаті послів, що гостина царя у Відни і зближенє ся Австро-Угорщини і Росиї до себе єсть для Европи запорукою мира, бо обі держави не хотять більше нічого лиш удержаня дотеперішного стану в Туреччині і свобідного розвою держав на Балкані.

Годі не вірити в добрі наміреня обох сих сусідних держав; але-ж бо теперішний стан в Туреччині єсть вже сам в собі того рода, що не дасть ся довго удержати, і трудно навіть припустити, щоби держави европейскі взагалі дивили ся спокійно на то, що діє ся в Туреччині, тим більше, що вічні непокої в турецкій державі шкодять посередно і інтересам держав европейских. Може отже бути що держави ті мають добру волю лишити дотеперішний стан посідання Туреччини незмінним, але для заведеня в ній спокою і ладу будуть все-таки мусїли конче щось зробити. Хто і як возьме ся до того, годі ще нині сказати. Köln Ztg., що правда, пустила вість, що на з'їзді монархів у Відни і Вроцлаві поручено в сїй справі мандат Росиї, але на то нема ніяких певних доказів і можна о тім сумнївати ся.

За то дивно виглядає поступованє Анґлії. Та сама Анґлія, що ще до недавна боронила независимости Туреччини, пре тепер конче до того, щоби вже раз зробити конець турецкій державі. В послїдних днях стала праса анґлїйска доказувати навіть, що лїпше віддати Константинополь в руки Росиї, як терпіти там ще дальше турецку пекольну господарку. Анґлїйский Менчестерский Guardian каже: „Що до Вірмениї, то нехай би і зараз завтра туди ішла; війни не будемо з нею вести, щоби єї не допустити до Константинополя. То єсть річ Австриї а не наша“. А виходячи в Нюкесль Daily Leader пише знов: „Коли Росиї забагає ся якоїсь части турецкої держави, то не знайде до того кориснїйшої нагоди як тепер. Може навіть ставити свої услівя, коби лиш раз скінчило ся то пановане пекла на земли“.

Видимо з того, що публичне мнїнє в Анґлії пре Росию конче до того, щоби она, чи то сама, чи може в спілцї з Анґлїєю зробила конець турецкій державі. Становище Росиї супротив Туреччини, як видимо єсть тепер дуже корисне. Сама Туреччина лїзе їй в руки а держави европейскі якось не конче хотять ставити тому перешкоди, ба, Анґлія очевидно має велику охоту стануги з Росиєю до спілки в поділї Туреччини. В виду того становище Росиї супротив Туреччини стало тепер дуже корисне. Не диво отже, що Hamburg. Nachr., обговорюючи безсильність і непорадність анґлїйскої політики на Всходї, доказують, що Анґлія не може вже нічого вдїяти супротив факту, щоби вигляди на осягненє своєї цїли не були для Росиї в Константинополи ще кориснїйші як в Індиях. Подиї довершать ся самі собою після правила сили ваготи, і то в напрямі, який визначила їм Росия своєю довголїтною витревалою і зручною політикою. Гостина царя в Анґлії не змінить в тім нічого. Росийский віз державний котить ся поволи але певно до своєї цїли.

Але хоч і як єсть сильне і корисне становище Росиї супротив Туреччини, хоч і як публичне мнїнє в Анґлії пре до якогось рішучого кроку супротив Туреччини, то з другої сторони знову урядова Анґлія ще не станула на тій точцї, щоби безусловно лишити Росиї свобідну руку в Туреччинї. Standard, орґан анґлїйского премієра ось як каже: Анґлія не думала нїколи окремо від других держав ужити сили супротив Туреччини. Она анї на волос не відступила від тої засади, що Константинополь не сьміє припасти нїякій великій державі. З причин, які льорд Сельсбері найлїпше знає, відмовив цар ужити спільно з Анґлїєю фізичної сили і змусити султана инакше управляти своєю державою. Єму удало ся наклонити до свого погляду Австрию, Німеччину і Францию. Серед сих обставин побачив льорд Сельсбері, що годі ужити сили, наколи-б не хотів запутати Анґлїю і другі держави у величезну колотнечу. Він волів би потерпіти дипльоматичну поражку, як звести на сьвіт так велике нещастє. Але коли предложенє льорда Сельсберіго відкинено, то мусить тепер вийти предложенє від держав. Анґлія не буде робити труднostий, коли оно послужить мирови і реформам в Туреччинї, але в дальшім проволїканю лежить небезпечність. Хоч Анґлія не жадає для себе права, щоби она сама без прочої Европи управильнила всхідну справу і судьбу султана або питанє, кому має припасти Константинополь, то й друга держава або ґрупа держав не сьміє залагоджувати сї питаня без згоди Анґлії.

Письмо пос. Вахнянина.

Від посла Вахнянина одержуємо письмо з просьбою о уміщенє. Посол пише нам:

Вчера (23 вересня) наспіла до мене телеґрама такої основи: „Посол Вахнянин у Львові. За Вашу дотеперішну дїятельність посольску,

---

74)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

— Але-ж ті злочинцї? — спитав Ґленарван. — Що ви з ними зробили?

— Злочинцї? — повторив Том голосом чоловіка не розуміючого питаня.

— Очевидно, ті що напали на корабель?

— На який корабель? — питав Том Остен. — На корабель Вашої Милости?

— Певне що на мій! Що стало ся з тим Бін Джуісом, що війшов на поклад?

— Я не знаю нїякого Бін Джуіса і нїколи єго не бачив — відповів Том.

— Як нїколи? — чудував ся Ґленарван відповідями моряка. — Скажіть менї ясно, звідки взяв ся *Дункан* при берегах Нової Зеляндиї?

Коли наші подорожні не могли порозуміти зачудованя старого моряка, то якже они самі зачудовали ся, коли Том відповів спокійним голосом:

— На приказ Вашої Милости.

— На мій приказ? — спитав Ґленарван.

— Так мильорде, я держав ся точно того, що було написане у вашім листї з дня 14 сїчня.

— В моїм листї, в моїм листї! — повтаряв Ґленарван.

Десятьох подорожних обступивши Тома вдивило ся в него. Отже лист писаний над берегами ріки Снови дійшов на поклад *Дункана?*

— Витолкуйте-ж менї цїлу річ — говорив Ґленарван — бо я гадаю, що менї щось снило ся; то ви одержали лист?

— Так, лист від Вашої Милости.

— В Мельбурн?

— В Мельбурн, в хвили коли кінчила ся направа корабля.

— Який-же то був лист?

— Писав єго хтось инший, але підписаний був рукою Вашої Милости.

— Добре. Той лист принїс вам збіглець, злочинець назвищем Бін Джуіс.

— Цїлком нї — єго принїс моряк назвищем Ертон, кватирмайстер з корабля *Британнії.*

— Ертон чи Бін Джуіс, то один і той сам. Що-ж було в тім листї?

— Приказ виплисти зараз з Мельбурн і ждати на всхідній сторонї...

— Австралії! — докінчив Ґленарван з такою певностию, що аж занепокоїв старого моряка.

— Австралії? — повторив Том витріщивши очи — але-ж нї! Нової Зеляндиї.

— Австралії — Томе, Австралії — крикнули одноголосно товариші Ґленарвана.

То рішуче впевнюване занепокоїло Тома. Гадав, що може й помилив ся читаючи лист. Але чи то імовірне, щоби він такий совістний, точний і обережний моряк так дуже помилив ся? Почервонів і змішав ся.

— Будьте спокійні, Томе — відозвала ся ледї Єлена — видко сам Господь так хотів...

— О, нї! Даруйте Ваша Милости — сказав Том — але то не може бути! Я не помилив ся. Ертон читав лист так само як і я єго читав і то він як раз конче хотів, щоби я плив на береги Австралії.

— Ертон? — сказав Ґленарван.

— Він! Доказував менї, що то була похибка, що Ваша Милість веліли менї плисти до заливу Твофольд.

— Маєте лист, Томе? — спитав дуже розцїкавлений майор.

— Маю, пане майоре і зараз єго принесу.

Побіг до своєї каюти на передї корабля. В часї єго відходу поглядали подорожні мовчки на себе; лише майор вдивившись в Паґанеля заложив руки і сказав:

— Признайте, пане Паґанель, що то трохи за богато!

— Що? — пробурмотів ґеоґраф. В тій хвили він згорблений і в окулярах на носї виглядав як великий знак питаня.

Остен повернув з листом писаним Паґанелем, а підписаним від Ґленарвана.

— Читайте мильорде — сказав старий моряк.

Ґленарван читав:

„Приказую Томі Остенови, щоби безпроволочно виплив на море і довів *Дункана,* дер-

незгідну з інтересами Русинів (може русских? — Прим. *Ред.)*, зібрані на вічи жовківскім виборцї і правиборцї повіта Жовків і Рава заявляють Вам вотум недовірія. Саноцкий, предсїдатель.

На сю телеґраму відповів я о. Саноцкому: „Телеґраму Вашу я одержав. Судили Ви мене без мене, тож самі зрозуміете, яка стійність Вашого суду позаочного. Я мимо сего не перестану трудитись і дальше для розвою і добра Руси по моім силам і совісти, о чім Вас заручаю. Ви були би поступили правильнїйше, наколи з Вашими виборцями були би явились вже 19 вересня в Жовкві. Там могли Ви піднести заміти против моеї дїяльности зовсїм явно. Стріляне з поза плота недостойне людий, глядячих серіозно на дїла. Се прошу приняти до відомости. Клонюсь Вам низенько, а Дай Боже нам всїм щасливо перебути ті прикрі часи заколоту на нашій сьвятій Руси“.

У вчерашнім „Дѣл-ї“, в справозданю з „Народного віча в Жовкві“, вичитав я знова такий уступ:

„П. Данило Мекелита, пригадуючи зібраним отверте письмо до посла Вахнянина, де его взивано, щоб явив ся на жовківскім вічи, сказав, що посол Вахнянин видко волїв здавати справоздане посольске в якімсь маґістратскім закутку перед 18 куликівскими шевцями, як перед народом на вічи. Се ему каже полїтика. А его полїтика яка? Щоби Богови поставити згарок а чортови сьвічку. На хлопску нужду плаче, а карк гне по бефелю“.

Сей пан вніс відтак вотум недовіря для мене.

На річ п. Мекелити можу відповісти таке: Я скликав збори моїх виборцїв до Жовкви на день 19 вересня. Отверте же письмо до мене, підписане „многими виборцями“ появило ся в „Дѣл-ї“ 17 вересня, вечером, о 6-ій годинї. Менї було проте неможливо відкликати збори заповіджені на 19 вересня і приміниться до волї тих будьто „многих“ виборцїв, навіть поіменно не підписаних. Я явив ся длятого 19 вересня на зборах виборцїв в Жовкві здав їм справу з дїяльности своеї посольскої і одержав від них однодушну щиру подяку. Аранжери Вашого віча не запросили мене нї устно нї письменно на 22 вересня.

Запросини на збори (19 вересня) вислав я до 250. Я розіслав їх не лиш виборцям, але і всїм сьвященикам, почавши від Куликова до Мостів і від Крехова по Батятичі. Я проте „не волїв“ здавати справу з дїяльности посольскої перед 18 куликівскими шевцями, а хотїв я бачити на зборах побіч других селян і Вас, пане Мекелито. На кореспондентках робив я приписки іменно до отцїв духовних: „прошу привести з собою селян“. Така а не инша була моя полїтика. Не „згарок“ а сьвічку хотїв я Вам засьвітити, щоб і коло Вас яснїйше стало. Дорікаете менї, що я „плачу на хлопску нужду“. Сего я не соромлюсь. Я дїйстно плакав в Радї державній аж чотири рази на ту нужду, а навіть не вагав би ся „нагнути карку власного“, як би лиш міг я ту нужду відвернути від хлопа. Ви видко не дуже відчуваете еї, бо на вічи досить дотепно і весело говорилось Вам. Дай Боже, щоб та веселість нїколи Вас не опускала. Лиш з шевцїв куликівских не кпіть, пане Мекелито! Они також люди, що найменше Вам рівні. Шевцї куликівскі роблять те, до чого пос. Романчук на вічи кликав всїх селян, т. е. они ратують себе промислом. До шевцїв куликівских я їду доперва 27 вересня на справоздане; приїздіть і Ви туди!

Перегляд полїтичний.

Позаяк дїяльність долішно-австрийского сойму кінчить ся з днем 14 вересня розписало намістництво нові вибори з курії громад сїльских на день 27 жовтня, з міст і палат торговельних на день 4, а з більшої посїлости на день 9 падолиста.

Вибори з міст в Стирії випали в користь лїбералів. В Ґрацу перепав німецкий народовець, дотеперішний посол Гоффман-Веленгоф і в наслїдок того зложив свій мандат до Ради державної.

З Константинополя доносять, що там межи Портою а послами деяких держав прийшло до конфлїкту. Порта повідомила амбасадорів шести держав, що Вірмени лагодять нові розрухи, але того повідомленя не післала до других держав. Тогди посли Ішпанії, Бельґії, Румунії, Голяндиї, Швециї і Сполучених Держав північної Америки вислали зборну ноту і запротестували против такого їх упослїдженя.

Росийска амбасада завізвала анґлїйску кольонію, щоби та вислала адресу до своеї амбасади і сказала в нїй, що не чуе ся безпечною в Константинополи та зажадала присланя анґлїйскої фльоти. Кольонїя так і зробила, а просьбу еї відослала амбасада до Льондону.

Новинки.

Львів дня 24 вересня 1896.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар надав радникови Двора і прокураторови скарбу у Львові дрови Кар. Кунцови при нагоді его переходу на пенсию командорский хрест ордера Франц-Йосифа. — Дальше надав Є. В. Цїсар ордери зелїзної корони III-ої кляси: старшому радникови прокураториї скарбу у Львові дрови Фридр. Рібенбаверови, бар. Юл. Бруницкому з Підгорець і дрови Кар. Ольшевскому професорови хемії в краківскім унїверситетї.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував найвисшою постановою з дня 9-го с. м. радника висшого Суду краевого у Львові дра Вікт. Корна радником Двора і прокуратором скарбу у Львові.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеґрафів перенесла почтового официяла Йос. Пехого з Кракова до Львова.

— **Є. Е. Маршалок краевий** ґр. Стан. Баденї виїхав передвчера вечером на люстрацию рад повітових і краевих заведень до Снятина, Косова і Городенки.

— **П. Мінїстер рільництва др. Ледебур,** скінчивши свою подорож по Буковинї, виїхав в недїлю з Радівцїв до Галичини, іменно до Надвірної, де огляне тамошні посїлости. З Буковини — як кажуть — виїздив п. Мінїстер вдоволений, сподобав собі гарне положене Буковини і хвалив мешканцїв.

— **Є. Е. др. Александер Тхоржницкий,** президент висшого Суду краевого у Львові, вернув з відпустки і обняв оногди урядоване. При тій нагоді зібрали ся в бюрі президияльнім представителї властий судових і многі инші достойники, щоби зложити дрови Тхоржницкому ґратуляциї по причинї відзначеня его достоіньством тайного радника. Промавляли між иншими віцепрезидент др. Дилевский, радники Мисиньский і Бялоскурский, а др. Тхоржницкий дякував всїм за ті заявленя ґратуляцийні. З духовеньства явили ся архіепископ Ісакович і крилошанин о. Пакиж. Крім того наспіли многі телеґрами ґратуляцийні від достойників зпоза краю.

— **Телефон між Львовом а Віднем** мае бути заведений з початком слїдуючого року. Дирекциї почт і телеґрафів у Львові поручено перевести потрібні підготовленя, а в буджетї державнім на 1897 р. буде вставлена також відповідна квота.

— **Руска рільнича низша школа в Кіцмани** мае відкрити ся в осени 1897 року. Будинки для тої школи, що ставлять ся коштом релїґійного фонду, стоять вже під дахом.

— **Огнї.** В послїдних днях навістили всхідну Галичину такі пожарі: В Жизнемирі, бучацкого повіта, погоріло кілька селяньских загород; шкода 2.200 зр. необезпечена. — На обшарі двірскім в Стрільчи, городеньского повіта, знищив огонь стайню, в котрій попекло ся 39 штук рогатої худоби; шкода звиж 10.000 зр. була обезпечена

жачи ся все 37-го степеня ширини, до всхідного побережа Нової Зеляндиї“.

— Нової Зеляндиї! — крикнув підскакуючи Паґанель.

І вхопивши лист з рук Ґленарвана, перетер очи, поправив окуляри і читав від початку.

— Нової Зеляндиї! — сказав пригнобленим голосом і випустив лист з рук.

В тій хвили почув, що хтось опер ся рукою на его рамени, відвернув ся і стапув око в око з майором.

— От славний Паґанелю — сказав майор поважно — щасте, що ви не виправили *Дункана* до Кохінхіни.

Той жарт добив бідного ґеоґрафа; загальний сьміх роздав ся між залогою. Паґанель бігав як божевільний по кораблі держачи ся руками за голову та рвучи собі волосе. Не знав що з собою робити. Мимохіть зійшов по драбинї на спід корабля, постояв там трохи і ідучи все без думки вийшов знов на гору та опинив ся на переді корабля. Ноги замотались ему в лежачі на покладї линви, він піткнув ся і падучи вхопив руками за якийсь шнур. Нагле роздав ся гук. З переду корабля упав гарматний вистріл і град картачів посїк спокійні филї. То нещастний Паґанель вхопив за шнур від набитої гармати і она випалила. Ґеоґраф упав на драбинку, а з неї отвором до комнати моряків.

По зачудованю, викликанім гуком, поніс ся оклик тревоги; здавало ся що не обійшло ся без нещастя. Десятьох моряків побігло на долину і винесли скуленого Паґанеля. Не міг вже говорити. Перенесено его до каюти капітана, всї були в розпуцї. Майор в важних пригодах був все готовий подавати лїкарску поміч; хотїв і тепер роздягнути Паґанеля, щоби оглянути скалїчене. Але ледве діткнув ся, як здавалось умираючого, порушив ся тойже немов ражений електричним током.

— Нїколи, нїколи! — крикнув запинаючи з дивним поспіхом ґузики свого сурдута.

— Але пане Паґанель! — говорив майор.

— Кажу, що нї!

— Треба оглянути...

— Не позволю оглядати.

— Може ви зломили... — говорив дальше Мек Небс.

— Очевидно що зломив — відповів Паґанель встаючи на ноги — але то, що я зломив, направить тесля!

— Що-ж то таке?

— Одну підпору помоста; падаючи зломив я еї.

На таку відповідь відозвав ся голосний сьміх, бо она доказувала, що Паґанель вийшов цїло з тої пригоди з гарматою.

— На кождий спосіб дивно встидливий наш ґеоґраф — замітив майор.

Коли Паґанель охолов по тих всїх історияx, мусїв відповісти на питане, котрого не міг виминути.

— Тепер поговорім щиро, пане Паґанель — сказав Ґленарван. — Признаю, що ваша похибка вийшла вам на добре, бо инакше *Дункан* був би попав в руки злочинцїв, а ми опинились би другий раз в неволи Маорісів! Але-ж Бога ради, яким дивним сьвітом дійшли ви до того, щоби написати Нова Зеляндия замість Австралїя?

— Ех до всїх!... крикнув Паґанель — то....

Але в тій хвили побачив, що їх слухають Мария і Роберт і нагле здержав ся, а потім сказав:

— Що робити дорогий льорде! Я божевільний, дурак, непоправний чоловік і вже умру в шкірі найславнїйшого шалапута.

— Коли лиш з неї не обідруть вас — відозвав ся майор.

— Мене обдерти зі шкіри? — крикнув розгнїваний ґеоґраф. — То може натяк?

— Який натяк? — питав майор спокійно

На тім скінчила ся розмова. Причину присутности *Дункана* в тій сторонї відкрито, а подорожні так чудесно уратовані від неминучої погибели, гадали тепер лиш о тім щоби дістати ся до своїх вигідних кают та поснїдати.

Всї розійшли ся, але Ґленарван і Джон Менґлїс лишили ся ще на покладї, бо хотїли щось більше знати.

— А тепер скажіть менї старий — спитав Ґленарван Тома — чи не було вам дивно, що велїли вам їхати до Нової Зеляндиї?

— Справдї, було менї дуже дивно — відповів Остен. — Однако помимо того послухав я приказу, бо не маю звичаю критикувати приказів. Та й я не міг инакше зробити, бо коли-б з того вийшло що злого, то я був би тому винен. Чи ви були би инакше поступили капітане?

на 4000 зр. Причиною огня був імовірно підпал. — В Яснисках, городецкого повіта, згоріло девять господарств разом з будинками господарскими, в котрих погибло також кілька штук худоби; шкода 3500 зр. необезпечена. — Коршма двірска в Мужилові, підгаєцкого повіта, погоріла разом з примежними будинками, імовірно в наслідок підпалу; шкода 1.200 зр. лиш в малій части обезпечена.

— **Емеритура для дєтаря.** До Fremdenblatt-а доносять з Тернополя, що судовий дєтар Яков Мор в Терпополи одержав від Є. В. Цїсаря в дорозї ласки, по 35-лїтній службі, дожизненну пенсию в висоті 240 зр. річно. Се перший случай в Австриї — як каже згадана ґазета — що дєтар одержав емеритуру.

— **Вдячна громада.** З Товмаччини пишуть нам: Перед кількома днями їхав я через село Чорнолізцї. Здивувало мене то немало, бо був то день робучий а я побачив, що нарід сьвяточно одїтий почав громадно виходити з церкви. З цїкавости вдав ся я з одним селянином в розмову і довідав ся, що за старанєм тамошної громади відбуло ся того дня в місцевій церкви за упокій души бл. п. Юліяна князя Пузини вдастителя дібр в Чорнолізцях богослуженє. З дальшої розмови з тим селянином довідавсь я, що бл. п. Юліян князь Пузина за житя свого, був правдивим вітцем опікуном і добродїєм чорнолізких селян, тому то що року від его смерти за їх старанєм відправляє ся за упокій его души богослуженє. Факт сей особливо в теперішних часах заслугує на увагу, длятого подаю его до ширшої відомости. Тож честь памяти помершого дїдича, котрий за житя, так з'єднав собі серця своїх селян, що ті навіть, коли смерть неумолима розлучила его від них, дальше о нїм памятають! Честь і Вам панове Громадяни Чорнолозець, що в так красний спосіб умієте бути вдячними. — *Подорожний.*

— **Нерозум наших людий.** Перед звичайним трибуналом карного суду в Чернівцях відбула ся минувшого тижня карна розправа, котра показує як наші люди лїзуть самохіть в руки пявок-лихварів і запропащують свої нерозумом майно і долю. По окупациї Босни і Герцоґовини вернув молодий Тимофтей Куриш до Плоски, путилівского повіта, дістав від свого вуйка кусень ґрунту, і оженившись став господарем, котрий не потребував журити ся о насущний хлїб. Та на нещасте зачав Куриш пити, а потім знищив пожар цїле господарство. Тоді приступив до него нїби прихильний лихвар Абрагам Йосель Фрелїх і пожичив (1892 р.) 50 зр. на $3^1/_2$%. Такий низький процент він взяв тому, аби узискати передовсїм довіре ґуцула. Сей заходив все частїйше до коршми Фрелїха, а коли прийшов по році речинець сплати довгу, він не мав відки платити. Тоді син Абрагама, Барух Фрелїх — Абрагам Фрелїх сидїв тоді за обманьство у вязници — пожичив ему ще 100 зр., але цїлий довг 150 зр. на рік вже по 10%. Вернув старий Фрелїх і пожичив ему ще 50 зр., а цїлий довг 200 зр. заінтабулював по 6% на імя своєї жінки на господарстві; ба, Фрелїх пожичив Куришови ще 14 зр. на заплату нотарияльних коштів. Та Куриш пив чим раз гірше, пропив пожичені 50 зр. і знов пішов жичити. Але тепер став Фрелїх немилосердним. Він зажадав, аби Куриш дав ему на один рік в аренду своє господарство за 12 зр. річно. Куриш згодив ся, взяв 12 зр. і пропив їх. Пішов він знов до Фрелїха по грошї. Лихвар зажадав виарендованя ему господарства на дальших шість лїт, але вже по 7 зр. річно. Взяв Куриш знов 42 зр. і — пропив їх таки у Фрелїха. Небавом трафило ся так, що Куриш пожичив малу суму у иньшого лихваря Райхмана, але не мав відки віддати. Райхман в конкурентом Фрелїха, тому сей зробив Куришови таке предложенє, щоби виарендував ему господарство на дальших 20 лїт по 8 зр. річно. Заразом обіцяв Фрелїх Куришови, що лишить его в хатї і дасть дві фальчі поля до ужитку, але о сїм не вільно нотареви споминати, бо инакше кошти будуть більші. Куриш згодив ся на все і — пив дальше. Кілько разів він був пяний, жадав Фрелїх від него, аби заплатив інтабульовані 200 зр. А що Куриш не мав відки платити, то предложив ему таке: Фрелїх купить цїле господарство за 750 зр., відтягне собі заінтабульовані 200 зр. з процентами, лишить Куриша в хатї і дасть дві фальчі поля до ужитку. Куриш згодив ся на все і цїлковито пяний пішов до нотаря, підписав контракт, але гроший не дістав. Вкінци вмішали ся свояки Куриша в цїлу справу і зробили донесенє до прокураториї. Слїдство тревало $1^1/_2$ року, бо Фрелїх знав зручно затерти слїди свого дїланя. Остаточно визначено розправу на 9 цьвітня с. р. Візваний сьвідок Іван Стефанчук розповів при розправі, що перед слїдчим судиєю зізнавав фальшиво, бо жінка Фрелїха ему дала 5 зр., але опісля ему відобрала ті грошї. Тепер она ему знов дала 15 зр., але він скаже тепер правду, аби Фрелїхова потім ему не відобрала тих 15 зр. Розправу сейчас відрочено і оскаржено Фрелїха і Стефанчука ще о фальшиве зізнанє. При розправі минувшого вівтірка толкував ся Фрелїх так, що тих 5 зр. дав Стефанчукови за роботу пільну, а тих 15 зр. тому, бо бояли ся, аби конкурент Райхман не підкупив его. Вкінци увільнено всїх трох Фрелїхів від злочину обманьства, а засуджено за намову до фальшивого зізнаня Абрагама Фрелїха на 8, Боруха Фрелїха на 7 місяців тяжкої вязниції, а Стефанчука за фальшиве зізнанє перед слїдчим судиєю на 2 місяцї звичайної вязниці. Коли відчитано вирок, спитав ся Абрагам Фрелїх свого адвоката, чи господарство Куриша остає его власностию; на притакуючу відповідь сказав виходячи: Schojn git!

— **Пес листонос.** Одна монахівска ґазета пише: Кождий подорожний, що виїздить з Авґсбурґа о год. 9 мін. 8 рано побачить за стациєю Вестерріпґен чорного пса, котрий скоро біжить на стрічу з поїздом. З почтового ваґона викидають ему пачку ґазет, котру пес скоро хапає і несе до дому до фільварку положеного о кількасот метрів від зелїзничого шляху. Той пес робить таку службу зимою і лїтом вже від кількох лїт. Єго пан вже рано має ґазети, котрі звичайний листонос приніс би ему аж пополудни.

— **Чого вже не крадуть!** В париском огороді зоольоґічнім почули онóгди рано сторожі якийсь дивний крик в клїтці з крокодилями. Коли прибігли до клїтки, побачили, що три мужчини і одна женщина хотїли вкрасти величезного крокодиля. Крокодиль спав, а один мужчина влїз до клїтки і заложивши сильку з грубого мотуза на шию і хвіст зьвіряти, перекинув мотуз поверх крат клїтки своїм помічникам. Ті зачали що сили тягнути, але крокодиль розлючений, що не дали ему спокійно виспати ся, запер ся сильно ногами о крати і при тім ревів що сили. Коли сторожі надбігли, два мужчини і женщина втїкли, полишаючи свого товариша в клїтцї, до котрого тепер вже зачинав крокодиль добирати ся. Сторожі мусїли чим скорше видобути злодія з клїтки, а той признав ся, що хотїли вкрасти крокодиля, аби его відтак показувати по ярмарках.

Штука, наука і література.

— **„Учитель“ ч. 18** містить: Справозданє з загальних зборів товариства „Руска Школа“ в Чернівцях; — розвідку про поворот Нансена; — В-а III-а статейку „Панорама отоґрафічна“; — справозданє з учительскої конференциї в Надвірній; — допись з Бобреччини; — всячину, постанови власти́й шкільних, конкурси і оголошеня о іспиті жіночих руских робіт в Самборі.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 24 вересня. Є. Вел. Цїсар вернув вчера з Пайдост. Архікн. Оттоном з маневрів до Шенбруна а завтра, в пятницю, вечером поїде до Орсови на отворене Зелїзної брами на Дунаю.

Париж 24 вересня. Цар згодив ся остаточно на проґраму его принятя. Дня 7 жовтня положить цар угольний камінь під будову моста, котрий буде становити головний памятник вистави в 1900 р. і буде називати ся мостом Александра третого.

Льондон 24 вересня. Королева анґлїйска переступила вчера найдовший час пановання всїх володїтелїв в Анґлїї і з тої нагоди одержала многі ґратуляцийні телеґрами. Цар і цариця були першими ґратулянтами.

Каіро 24 вересня. В Донґолї вивішено вчера египетску хоругов. Дервіші повтїкали; кількох емірів піддало ся.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

— Так само як ви Томе — відповів Джон.

— А що-ж ви собі гадали? — питав дальше Ґленарван.

— Я гадав, що менї приказано їхати в інтересї Генрика Ґранта. Менї здавало ся, що в наслїдок яких нових вістий ви поплывете до Нової Зеляндиї на чужім корабли і що я маю на вас ждати на всхіднім побережи того острова. Коли я відпливав з Мельбурн не знав нїхто куди корабель іде; залога дізнала ся аж тоді, коли ми були на повнім мори і коли Австралія зникла нам з очий. А тоді допера мав я клопіт!

— Який клопіт? — спитав Ґленарван.

— А ось, як дізнав ся той Ертон на другий день, куди *Дункан* пливе....

— Ертон? — То він тут? — спитав Ґленарван.

— Тут.

— Ертон тут! — повтаряв Ґленарван глядячи на Джона.

— То воля божа — відповів молодий капітан.

І в одній хвили мигом блискавицї пересунуло ся перед очима обох мужчин поведенє Ертона: та довго приготовлювана зрада, зранене Ґленарвана, убийство Мільредіого, нужда всїх подорожних задержаних его зрадою серед баґна над Снови — одним словом всї злочинні поступки того нужденного чоловіка. І ось тепер обставини віддали опришка в їх руки.

— Де він? — спитав живо Ґленарван.

— В каютї на переді корабля під вартою — відповів Том Остен.

— Чому-ж під вартою?

— Бо коли довідав ся, що корабель пливе до Нової Зеляндиї, казив ся зі злости і хотїв мене примусити змінити напрям дороги; грозив менї і підмавляв залогу до бунту. Я побачив, що то небезпечний пташок і мусїв так з ним поступити, щоби охоронити ся перед его злобою.

— А як-же він від того часу справляє ся?

— Сидить в своїй каютї і не хоче навіть звідтам виходити.

— То добре.

Як раз в тій хвили покликано їх на снїданє, а потрібували єго, бо нинї не мали ще нїчого в устах, хоч то було добре з полудня. Але по скінченім снїданю, коли всї зібрали ся на помості, сказав Ґленарван товаришам, що їх провідник австралїйский, Ертон єсть на поклад̀і та додав, що хоче прикликати его перед себе.

— Увільни мене від присутности при тім — просила леді Єлена. — Той чоловік наробив нам тілько злого, що єго вид був би для мене дуже прикрий.

— То правда — відповів Ґленарван — але помимо того прошу тебе Єлено лиши ся. Нехай Бін Джуіс погляне в очи всїм своїм жертвам.

Леді Єлена не сперечала ся і сїла з Мариєю коло Ґленарвана, а крім того уставили ся в округ них майор, Паґанель, Джон, Роберт, Вільсон, Мільреді і Ольбінет — всї котрих злочинець так погано зрадив. Цїла залога, не знаючи що то має значити стояла мовчки.

— Нехай ставити ся тут Ертон — сказав Ґленарван.

(Дальше буде.)

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.